

Source : **ไทยโพสต์**

Date :

14 S.A. 2551

Page :

No :

51618779

ทฤษฎี 'ธรรมชาติแห่งความเป็นพุทธะ'

กายหลังจากที่พุทธศาสนาหายานก่อกำเนิดขึ้นในอินเดียแล้ว ก็ได้เริ่งรุ่งเรืองอยู่นานหลายศตวรรษ ต่อมาจึงได้เผยแพร่ลงในปัจจณีเชิงอาคมเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาณาจักรชรีรัช ส่วนอีกสายหนึ่งซึ่งเป็นสายหลักได้ขึ้นไปทางศิศเนวิ และรุ่งเรืองอยู่ในศิลปะและสถาปัตยกรรม (พระเศศอพกานิสตาน, อุบลรัตน์, ท่าจีสตาน และรัฐวิสระต่างๆ ทางใต้ของรัฐเชียงใหม่ปัจจุบัน) นานกว่า 700 ปี โดยมีโบราณสถานและโบราณวัตถุทางพุทธศาสนาที่ถูกค้นพบเป็นจำนวนมากมาก รวมทั้งพระพุทธรูปปางประทับยืนที่สูงที่สุดและเก่าแก่ที่สุด (กว่า 2,000 ปี) ที่แกะสลักบนเทือกเขาไม้ขีน ในอพกานิสตานเป็นประจักษ์พยานสำคัญ (เชิงถือรัฐวิสระ ตลอดทิศทางที่ออกเยือนเมืองต่างๆ ท่ามกลางเสียงกระซิบห้ามของนานาอารยประเทศ)

แม้ว่าอินเดียและจีนจะมีความเชี่ยวชาญศิลป์ต่อกัน แต่ก็ถูกทิ้งไว้ในอุบัติสุ่มและหายใจด้วยลมอุ่นๆ ในสมัยโบราณทั้งอินเดียและจีนจึงเก็บจะไม่ได้ติดต่อกันเลย อารยธรรมอินเดียและอารยธรรมจีนจึงพัฒนาไปในคนละทิศคนละทาง จากอินเดียพุทธศาสนาหายานต้องเดินทางเข้าไปยังเชียงใหม่และเชียงราย แล้วจึงค่อยๆ ลัดเลาะตามเส้นทางสายไหม อันเป็นเส้นทางการค้าต่อไปในทางทิศตะวันตก ที่สูงที่สุด เมื่อจากความมุ่งมั่นดุราและเต็มไปด้วยภัยตรายจากโจรสู้ร้าย ผู้ที่นำพุทธศาสนาฝ่าฟันเส้นทางสายไหมจึงในคราวแรกจึงมีเพียงพระภิกษุเท่านั้น

จึงเป็นมาตรฐานที่สำคัญอย่างมากของโลก โดยมีปรัชญาและศาสนาที่สำคัญอยู่ต่อกันคือ ปรัชญาเต้า (Taoism) และปรัชญาเชิงจืด (Confucianism) พุทธศาสนาจากอินเดียเมื่อเข้าสู่ประเทศไทย ต้อง “ประทับทางอารยธรรม” (clash of civilization) กับปรัชญาที่ลึกซึ้งของจีน ทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นในโลกของปรัชญาและศาสนา ก่อตัวคือ พุทธศาสนาของอินเดียเมื่อประทับเข้ากับปรัชญาของจีน ก่อให้เกิดพุทธศาสนาแนวใหม่ขึ้น เรียกว่า “พุทธศาสนาพิษภูมิ” ซึ่งมีเนื้อหาคือการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า แม้กระทั่งการแสดงออกแบบลัตตัน ตรุจุด และผับพลันแบบเต้า และเมื่อพุทธศาสนาของอินเดียประทับเข้ากับปรัชญาของจีน ก็ก่อให้เกิดแนวความคิดใหม่ในโลกแห่งปรัชญาและศาสนา นั่นคือทฤษฎี “ธรรมชาติแห่งความเป็นพุทธะ” (Buddha-nature Theory)

นักประชัญญาจึงมีความสนใจในปัญหา “ธรรมชาติของมนุษย์” มาตั้งแต่โบราณแล้ว โดยนักประชัญญาคุณที่หนึ่งมีความเชื่อว่า “มนุษย์เกิดมาไม่ได้ไม่ใช่” ธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็นกลางๆ ความดี-ความชั่วเกิดขึ้นที่หลัง นักประชัญญาคุณที่สองเชื่อว่า “มนุษย์มีทั้งดีและชั่วติดมาแต่กำเนิด” มนุษย์เกิดมาทั้งดีและชั่วสมผลกันมาในสัตว์ ส่วนที่แตกต่างกัน บางคนมีความเชื่อว่าความดี หรือชั่วนี้เป็นต้น

นักประชัญญาคุณที่สามเห็นว่า “มนุษย์บางคนเกิดมาติด บางคนเกิดมาชั่ว” ธรรมชาติของมนุษย์แต่ละคนไม่เหมือนกัน โดยบางคนเกิดมาเพื่อจะเป็นนักประชัญญา ส่วนบางคนเกิดมาเพื่อจะเป็นโจร เป็นต้น นักประชัญญาคุณที่สี่ มีความเชื่อว่า “มนุษย์ Lewma แต่กำเนิด” เพราะมนุษย์ทุกคนเกิดมาล้วนแต่เป็นแท้ทั้งล้วน ลังคอมจึงต้องสร้างขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และกฎหมายขึ้นมาเพื่อใช้บังคับให้คน敬畏เคารพอาเบรียบกัน

เม่งจืด (Meng Tzu) สามกุศิเชย์คนสำคัญของเชิงจืด (Confucius) ซึ่งเป็นผู้นำของนักประชัญญาคุณที่ห้า กลับมีความเห็นว่า “มนุษย์ติดมาแต่กำเนิด” มนุษย์เกิดมามี “เหลิด พันธุ์แห่งความดี” ติดตัวมาตั้งแต่เกิด เบรียบเหมือนกับเหลิดพิชหากาตุนในสิ่งแวดล้อมที่ตั้ง ย่น ตินตี มีปุย น้ำ อากาศ และแสงแดดที่เหมาะสม เป็นต้น แล้วใช้เหลิดพิชหากาตุนเดินโดยขึ้นเป็นต้นไม้ใหญ่ที่ออกดอกออกผลสมบูรณ์ แต่ถ้าเม็ดพิชหากาตุนตกลอยในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น ตอกซู่คล่องทางเดินทาง กลายเป็นต้น เนี้จีดพิชหากาตุนก็จะตายหรือไม่เดิบโดยท่าที่ควร

ฉันได้ดูหนังนี้ เด็กทารกที่เกิดมาหกอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เน่น นีครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับโอกาสทางการศึกษา และการฝึกฝนทางจริยธรรม เป็นต้นแล้ว ก็จะเดินโดยขึ้นเป็นต้นไม้ใหญ่ที่ดี ทำคุณประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าเด็กทารกนั้นเกิดมาในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เน่น ครอบครัว แตกแยก ขาดโอกาสทางการศึกษา และขาดการฝึกอบรมทางจริยธรรม เป็นต้น ก็จะเดินโดยขึ้นเป็นต้นไม้ใหญ่ที่มีปุยหากลายเป็นภาระของสังคมไป ดังนั้น ครอบครัว การศึกษา และสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งรวมเรียกว่า “วัฒนธรรม” จึงเป็นตัวกำหนดที่สำคัญ

แม้ว่าทารคนະเรื่อง “ธรรมชาติของมนุษย์” จะมีความแตกต่างหลากหลายในปรัชญาจีน แต่ในที่สุดแล้ว ทฤษฎี “ธรรมชาติมนุษย์ติดมาแต่กำเนิด” ของเม่งจืด ก็ได้รับข้อแนะนำในประวัติศาสตร์ จนกระทั่งกลายเป็นตัวแทนทางความคิดของปรัชญาจีน (Confucianism) และโลกทัศน์ของชาวจีนโดยรวมไปในที่สุด เมื่อพุทธศาสนาจากอินเดียเข้าสู่ประเทศไทย ต้องประทับเข้ากับปรัชญาจีน ซึ่งมีความเชื่อเช่นเดียวกัน ต้องประทับเข้ากับปรัชญาจีน ซึ่งมีความเชื่อและโลกทัศน์ของจีนตั้งแต่ล่าง ถ้าให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นในโลกแห่งปรัชญาและศาสนา นั่นคือ ทฤษฎี “ธรรมชาติแห่งความเป็นพุทธะ”

ตามทฤษฎี “ธรรมชาติแห่งความเป็นพุทธะ” เด็กทารกเกิดมามี “เหลิดพันธุ์แห่งความเป็นพุทธะ” ติดตัวมาแต่กำเนิดทุกคนโดยไม่มียกเว้น ปัญหาเมื่อยังเด็กทารกนั้นจะเดินโดยขึ้นมาในสิ่งแวดล้อมใด ถ้าหากว่าเด็กคนนี้เกิดมาในครอบครัวที่ดี ได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง มีโอกาสประพฤติปฏิบัติธรรม ในที่สุดแล้วเด็กคนนี้ก็จะกลายเป็น “พุทธะ” (ผู้รู้ ผู้ดี ผู้เบิกบาน) คนหนึ่ง แต่เด็กคนนี้นั้นหากว่าเด็กคนนี้ในครอบครัวที่แตกแยก ขาดโอกาสทางการศึกษา และโอกาสในการปฏิบัติธรรม เด็กคนนั้นในที่สุดแล้วก็จะกลายเป็น “โนบบูรุ” (ผู้ไม่รู้ธรรมะ) กลายเป็นปัญหาของสังคมไป ทฤษฎี “ธรรมชาติแห่งความเป็นพุทธะ” ได้กล่าวเป็นคุณลักษณะพิเศษของพุทธศาสนา หมายความในเรื่องของการอุทิศตนให้กับความดี